

För- och grundskolenämnden inom **Verksamhetsplan 2025**

Beslutad av: För- och grundskolenämnden

Gäller för: Utbildningsförvaltningen

Ansvarig: Ann-Christine Gradin, utbildningsdirektör

Diariernr: SK-2024/00511

Beslut: 2024-11-21

Innehåll

1 Inledning	3
1.1 Begrepp som används i verksamhetsplanen	4
2 För- och grundskolenämndens grunduppdrag	5
2.1 Nationellt lagstadgat uppdrag	6
2.2 Uppföljning av grunduppdrag	6
3 Strategiområden för grunduppdragets genomförande.....	7
3.1 Ökad likvärdighet	8
3.2 Attraktiv utbildning	8
3.3 Förbättrade studieresultat.....	9
4 För- och grundskolenämndens mål och uppdrag	10
4.1 Övergripande mål och delmål.....	10
4.2 Personalmål FGN.....	12
4.3 Uppdrag till förvaltningen.....	13
5 Drift- och investeringsbudget	14
6 Nämndens utmaningar och möjligheter på 3-5 års sikt	19
7 Inriktningsmål och program från kommunfullmäktige	22
8 Personalpolitiska mål från kommunfullmäktige	25
9 Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige	26
10 Bilagor	27

1 Inledning

För- och grundskolenämnden har ett samlat ansvar för all pedagogisk verksamhet såsom kommunal pedagogisk omsorg, förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden är således ansvarig för att alla barn och elever boende i kommunen har tillgång till förskola och skola inom kommunal eller fristående regi. I nämndens ansvar ingår även att fördela resurser till såväl kommunala enheter som till de fristående. I enlighet med det nationellt lagstadgade uppdraget är Umeå kommun huvudman för förskola och skola som bedrivs i kommunal regi.

För- och grundskolenämndens verksamhetsplan beskriver hur verksamheterna som nämnden ansvarar för ska styras och planeras under kommande verksamhetsår. Ansvaret utgår dels utifrån kommunfullmäktiges beslutade planeringsdirektiv samt tilldelad budgetram, dels utifrån det nationellt lagstadgade uppdraget.

Verksamhetsplanen redogör för hur nämnden ska förverkliga det av kommunfullmäktiges beslutade grunduppdrag, program med inriktningsmål samt fördelning av tilldelad budget tillsammans med det nationellt lagstadgade uppdraget.

För- och grundskolenämnden har tillsammans med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden formulerat tre långsiktiga strategiområden^[1]. Respektive strategiområde återger hur nämnderna ämnar förverkliga det nationellt lagstadgade uppdraget tillsammans med det kommunala uppdraget. Strategiområdena syftar också till att skapa förutsättningar för en sammanhållen utbildningskedja där övergångar mellan olika skolformer stärks. Till respektive strategiområde knyts framgångsfaktorer utarbetade av Skolverket. Framgångsfaktorerna utgör indikatorer för i vilken grad de nationella målen nås för respektive skolform inom för- och grundskolenämndens ansvarsområde. Resursfördelning och kompetensförsörjning är viktiga förutsättningar för verkställande av såväl det kommunala som det nationella uppdraget.

^[1] Dessa formulerades och beslutades 2016.

1.1 Begrepp som används i verksamhetsplanen

Begrepp	Beskrivning
Framgångsfaktorer	<i>Faktorer för framgångsrik skolutveckling</i> utarbetade av Skolverket är: Förtroendefullt klimat, Hälsofrämjande lärmiljö, Kompensatoriska insatser, Kompetent ledarskap, Professionell utveckling, Systematiskt kvalitetsarbete med undervisningen i fokus, Tydlig roll- och ansvarsfördelning.
Inriktningsmål	Mål fastställda av kommunfullmäktige för att skapa riktning och förändring inom en viss fråga eller avgränsat område. Inriktningsmål är gemensamt för flera nämnder.
Kommunalt Grunduppdrag	Grunduppdrag som kommunfullmäktige fattat beslut om och som för- och grundskolenämnden ska genomföra. Grunduppdraget ingår i den av kommunfullmäktige fastställda reglementet.
Lagstadgat nationellt uppdrag	Uppdrag som fastställs genom nationell lagstiftning såsom skollagen, skolförordning och läroplanen för förskolan, grundskolan, förskoleklass och fritidshem samt anpassad grundskola.
Nämndmål och uppdrag	Utöver grunduppdraget kan för- och grundskolenämnden fatta beslut om ytterligare nämndmål och uppdrag med tillhörande strategier och insatser för att bidra till förverkligande av målen med utbildningen.
Program	Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningsmål som kommunfullmäktige antar. Ett program berör oftast flera nämnder. Inom respektive program finns ett eller flera fokusområden.
Reglemente	Ett reglemente ger de grundläggande reglerna för ansvar och beslutanderätt i en kommun (kommunallagen 2017:725). Reglementet fastställs av Kommunfullmäktige och beskriver nämndens ansvar, att verksamheten bedrivs i enlighet med de grunduppdrag, mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelserna i reglementet.
Resultatmått i styrkortet	Mäter utfall av nämndspecifika och personalpolitiska mål mot ett förväntat målvärde.
Strategiområden	Genomförandet av det kommunala grunduppdraget och reglementet samt det nationellt lagstiftade uppdraget beskrivs utifrån tre strategiområden. Strategiområden är <i>Ökad likvärdighet, Förbättrade studieresultat</i> samt <i>Attraktiv utbildning</i> .
Systematiskt kvalitetsarbete (SKA)	Umeå kommun är huvudman för pedagogisk verksamhet som är nationellt lagstiftad och bedrivs i kommunal regi. Huvudmannen är enligt skollagen ansvarig för att planera, genomföra, analysera och följa upp utbildningens effekt i sin helhet mot de nationella målen.

2 För- och grundskolenämndens grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunal förskola inklusive förskola på minoritetsspråk, pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare och nattisverksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. Vidare har nämnden ansvar för skolpliktsbevakning och samverkan med fristående verksamheter i egenskap av hemkommun, samt att bevilja tillstånd och genomföra tillsyn av fristående förskoleverksamheter eller pedagogisk omsorg.

Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

Reglemente

Nämnden ansvarar vidare för de åligganden som följer av skollag och annan lagstiftning, exempelvis för att det finns skolbibliotek, elevhälsa, studie- och yrkesvägledning samt modersmålsundervisning liksom för myndighetsutövning såsom skolskjuts och interkommunala frågor.

Nämnden svarar för ledning, samordning och utveckling av det kommunala skolväsendet.

Nämnden ska:

- Ansvara för arbetsmiljön för de barn och elever som finns i nämndens verksamhet.
- Samverka med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden för lärande och utveckling av barn och ungdomar i ett kommunalt helhetsperspektiv.
- Samordna kommunens kvalitetsredovisning för förskoleverksamhet, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.
- Svara för en god samverkan med barn, elever, föräldrar och adekvata organisationer/föreningar.
- Utredda ansökan om tillstånd för fristående huvudmän att bedriva förskoleverksamhet eller enskild pedagogisk omsorg, genomföra en ägar- och ledningsprövning samt prövning av ek. förutsättningar.
- Genomföra regelbunden tillsyn av sådan fristående verksamhet som beviljats godkännande enligt ovan.
- Samverka med Umeå universitet och övriga högskoleutbildningar i Umeå.

2.1 Nationellt lagstadgat uppdrag

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med aktuell lagstiftning. Sedan 2020 gäller Barnkonventionen som svensk lag och är inkorporerad i skollag och läroplaner. Det innebär att ett barnrättsperspektiv ska beaktas med utgångspunkt i de fyra grundprinciperna som beskrivs i artiklarna 2, 3, 6 och 12¹.

Utbildningen som huvudmannen ansvarar för syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska vila på demokratisk grund och samtliga som verkar i utbildningen ska motverka alla former av kränkande behandling.

Utbildningen ska främja varje barns och elevs utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Barn och elever ska ges ledning och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. I detta ingår en strävan att uppväga skillnader mellan barn och elevers olika förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Huvudmannen ansvarar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla verksamheten så att de nationella målen kan uppfyllas.

2.2 Uppföljning av grunduppdrag

För- och grundskolenämnden har fattat beslut om när de olika delarna i uppdragen, såväl det kommunala grunduppdraget som det nationellt lagstadgade, ska följas upp.

Av för- och grundskolenämndens beslutade årshjul framgår när uppföljning av det lagstadgade och kommunala uppdraget sker. Årshjulet revideras varje år.

Uppföljning av det **kommunala grunduppdraget** genomförs genom:

- Årsrapport av nämnduppdrag och nämndmål samt internkontroll.
- Förenklad rapport av ekonomi, personal och KF-uppdrag.
- Delårsplan av nämnduppdrag och internkontroll.
- Åtterrapporering kompetensförsörjningsplan.
- Åtterrapporering Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM).

Uppföljning av det **nationellt lagstadgade uppdraget** genomförs genom:

- Årsrapport av nämnduppdrag och nämndmål samt internkontroll.
- Förenklad rapport av ekonomi, personal och KF-uppdrag.
- Delårsplan av nämnduppdrag och internkontroll.

---

¹ Om alla barns lika värde, inget barn får diskrimineras (artikel 2). Om barnets bästa (artikel 3). Om alla barns rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6). Om barns rätt till delaktighet och inflytande (artikel 12).

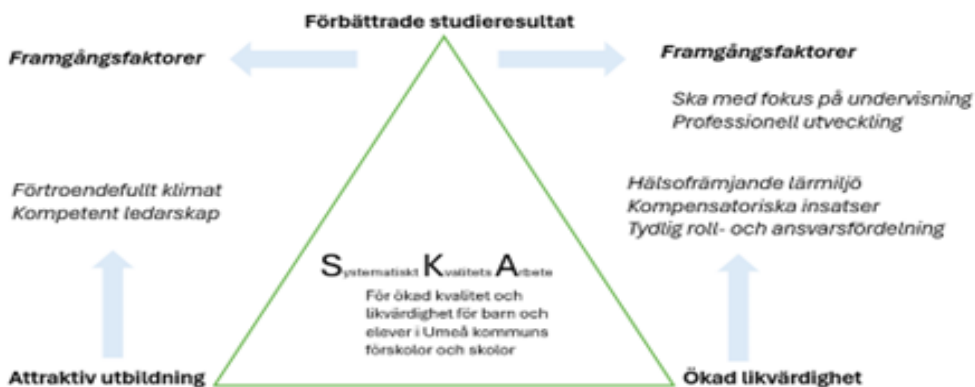
- Återrapportering kompetensförsörjningsplan.
- Återrapportering Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM).

Uppföljning av det **nationellt lagstadgade uppdraget** genomförs genom:

- Återrapportering av resultat för förskoleenkäten i förskolan.
- Återrapportering av resultat av elevenkät i förskoleklass, fritidshem, grundskola och anpassad grundskola.
- Återrapportering elevhälsoarbete med fokus på hälsofrämjande lärmiljö och kompensatoriska insatser.
- Återrapportering trygghet och studiero, kränkande behandling och diskrimineringsgrunderna, trakasserier och sexuella trakasserier.
- Återrapportering inkomna klagomål i relation till skollagstiftningen och diskrimineringslagen.
- Återrapportering av måluppfyllelsen i grundskolan och anpassad grundskola.
- Huvudmannens kvalitetsrapport som visar på måluppfyllelsen i relation till det nationella uppdraget samt nämndspecifika mål.
- Kvalitetsdialog utifrån förvaltningens sammanställda underlag i relation till det nationella uppdraget samt nämndspecifika mål.

3 Strategiområden för grunduppdragets genomförande

För- och grundskolenämnden har utarbetat tre långsiktiga strategiområden, *Ökad likvärdighet*, *Attraktiv utbildning* och *Högre måluppfyllelse*, vilka visar hur såväl det kommunal som det nationellt lagstadgade uppdraget ska genomföras och förverkligas i ett långsiktigt perspektiv. Inom respektive strategiområde knyts framgångsfaktorer som indikerar hur väl de nationella målen nås.

3.1 Ökad likvärdighet

Alla barn och elever, oavsett social och ekonomisk bakgrund, kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet och funktionsnedsättning, ska ges förutsättningar för att nå målen med utbildningen.

En likvärdig skola för alla barn och elever syftar till att kompensera för och utjämna skillnader som uppstår i och med socioekonomiska skillnader, behov och förutsättningar.

För att utjämna skillnader mellan barn och elever har nämnden beslutat om resursfördelningsmodeller som bidrar till likvärdiga förutsättningar i skolornas arbete för att eleverna på skolan ska nå målen för utbildningen, oavsett barnens och elevernas socioekonomiska bakgrund, kön och funktionsnedsättning.

Utifrån tillgängliga resurser handlar det om att i de pedagogiska verksamheterna säkerställa en tillgänglig och hälsofrämjande lärmiljö tillsammans med kompensatoriska insatser, i syfte att skapa likvärdiga förutsättningar för barn och elever att nå målen med utbildningen. Ett strukturerat elevhälsoarbete med tydlig roll- och ansvarsfördelning är viktiga förutsättningar för en likvärdig utbildning.

För ökad likvärdighet i ett samhälle i förändring behöver det långsiktiga arbetet med digitalisering inom nämndens område vara i fokus. Kunskaper i att hantera och använda digitala verktyg ger goda förutsättningar att delta i fortsatt utbildning och ett framtida arbetsliv samt kan bidra till minskad känsla av utanförskap.

3.2 Attraktiv utbildning

Hög kompetens hos rektorer, lärare och övrig personal inom förskola och skola utgör en framgångsfaktor för barnens lärande, trygghet och trivsel i den pedagogiska verksamheten. Undervisningens kvalitet och utvecklingen av undervisningen i relation till barnens behov och förutsättningar är beroende av ett kompetent ledarskap. Detsamma gäller barn och elevers möjlighet till delaktighet och inflytande, trygghet och studiero som bygger på förtroendefulla relationer.

Kompetensförsörjningen är därför en viktig förutsättning för bibehållen kvalitet i förskolan och skolan. Detsamma gäller att bedriva ett aktivt, systematiskt och medvetet arbetsmiljöarbete som inkluderar barns och elevers delaktighet tillsammans med personalen.

Kunskap och kompetens utvecklas också genom ett nära samarbete med universitet och högskola. I detta samarbete möts professioner i kollegial samverkan i syfte att stärka undervisningens kvalitet och därmed bidra till barn och elevers måluppfyllelse såväl kunskapsmässigt som socialt.

3.3 Förbättrade studieresultat

Alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande. Utbildningen ska präglas av ledning och stimulans samt höga förväntningar på att eleverna kan och vill lära och utvecklas. Att nå målen med utbildningen är en viktig skyddsfaktor för barnet och elevens möjlighet till en fungerande framtid. Genom att nå kunskapsmålen i skolan får eleven ökade möjligheter att välja utbildning och arbete. Undervisningens kvalitet är avgörande för barns och elevers förutsättningar att nå målen.

Med behörig och kompetent personal säkerställs att utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och professionell utveckling sker utifrån uppdraget.

Genom ett systematiskt kvalitetsarbete med fokus på undervisningens kvalitet i förskola och skola identifieras på vilket sätt undervisningen möter upp barn och elevens behov av ledning och stimulans. Det systematiska kvalitetsarbetet ger kunskaper på olika nivåer i styrkedjan om nuläget, åtgärder och effekten av dessa samt en analys av vad som ytterligare behöver göras för att stärka elevernas måluppfyllelse.

Med utgångspunkt i den samlade bilden som ges i uppföljning och analys tar huvudmannen ansvar för utvecklingen av utbildningen.

4 För- och grundskolenämndens mål och uppdrag

För- och grundskolenämndens övergripande mål är att **andelen elever som blir behöriga till nationellt gymnasieprogram ska öka**. För att följa hur väl utvecklingen sker mot det långsiktiga målet har delmål formulerats inom respektive strategiområde. Delmålen följs i sin tur upp genom resultatmätt. Resultatmåttarna för respektive delmål framgår i styrkortet². Uppföljning av övergripande mål samt delmålen sker inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Nedan åskådliggör styrkortet med övergripande mål, delmål och resultatmätt för respektive strategiområde.

4.1 Övergripande mål och delmål

FGN övergripande mål: Andelen elever som blir behöriga till nationellt gymnasieprogram ska öka.		
Strategiområde: Ökad likvärdighet		
Framgångsfaktorer: Hälsöfrämjande lärmiljöer, kompensatoriska insatser, tydlig roll- och ansvarsfördelning		
FGN delmål	Resultatmätt	Målvärde 2025
1. Jämställdheten i elevernas studieval till nationellt gymnasieprogram ska öka.	1.1 Underrepresenterat kön ska utgöra minst 25 procent av eleverna på gymnasieskolans yrkesprogram.	25
2. Ungas upplevelse av att må bra ska stärkas.	2.1 Ungas upplevelse av att må bra ska stärkas i jämförelse med föregående år (Hälsoenkäten, varje år samt Ungaenkäten, vartannat år)	72
3. Närvaron ska öka	3.1 Andelen elever med mer än 15 procent frånvaro ska minska i förskoleklass, grundskola (F-9) och anpassad grundskola (AGS).	13

FGN övergripande mål: Andelen elever som blir behöriga till nationellt gymnasieprogram ska öka.		
Strategiområdet: Attraktiv utbildning		
Framgångsfaktorer: Förtroendefulla relationer, kompetent ledarskap		
FGN delmål	Resultatmätt	Målvärde 2025
4. Andelen barn och elever i kommunala enheter ska bibehållas.	4.1 Andelen barn i förskolan ska bibehållas. (mätning oktober varje läsår)	90
	4.2 Antal omplacerade barn ska minska.	*Ta fram en modell för redovisning 2026
	4.3 Andel elever i skolan ska bibehållas. (mätning september varje läsår)	87

² Styrkortet återfinns i bilaga 4.

5. Upplevelsen av stimulans, trygghet, studiero, inflytande och delaktighet i och för barn och elevers lärande ska öka.	5.1 Vårdnadshavares upplevelse av trygghet och trivsel i förskolan ska öka i relation till föregående års mätning. Skala 1-10	9,5
	5.2 Vårdnadshavares upplevelse av stimulerande undervisning i förskolan ska öka i relation till föregående års mätning. Skala 1-10	9,2
	5.3 Elevers upplevelse av trygghet i skolan ska öka i relation till föregående års mätning. Skala 1-10 (FKL-årskurs 9)	9,0
	5.4 Elevers upplevelse av studiero i skolan ska öka i relation till föregående års mätning. (Årskurs 1–9) Skala 1-10	6,8
	5.5 Elevers upplevelse av stimulans i skolan ska öka i relation till föregående års mätning. (Årskurs 1–9) Skala 1-10	7,0
	5.6 Elevers upplevelse av delaktighet och inflytande över utbildningen ska öka i relation till föregående års mätning. (Årskurs 1–9) Skala 1-10	7,0

FGN övergripande mål: <i>Andelen elever som blir behöriga till nationellt gymnasieprogram ska öka.</i>			
Strategiområde: Förbättrade studieresultat			
Framgångsfaktorer: Systematiskt kvalitetetsarbete med fokus på undervisningens kvalitet, professionell utveckling			
FGN delmål	Resultatmått	Målvärde 2025	
6. Likvärdigheten i studieresultat i Umeå kommuns grundskolor ska öka.	6.1 Skolenheter med lägst andel elever med behörighet till nationella gymnasieprogram ska öka i högre grad än övriga skolor i kommunen.	86	
	6.2 Skolor med högst socioekonomiskt index (SCB:s index) ska ha en högre andel lärare med legitimation (%) och behörighet i undervisande ämnen än kommungenomsnittet, FGN. *) Snittet för de tre skolor med högst index	79	
7. År 2025 är Umeå kommuns grundskolor bland de tre första kommunerna jämfört med kommungruppen större städer avseende andelen elever med slutbetyg från årskurs 9.	7.1 Andelen elever med behörighet till ett nationellt gymnasieprogram ^[1] ska öka i relation till föregående år.	92	
	7.2 Andelen elever som når godkänt på nationella proven i årskurs 3 ska öka i relation till föregående läsår. ^[2]	SV	86
		SVA	65
		MA	78
7.3 Andelen elever som uppnått betygskriterierna i alla ämnen ska öka i relation till föregående år för elever i årskurs 6 respektive 9.	81		
7.4 Det genomsnittliga meritvärdet ska öka i relation till föregående år för elever i årskurs 9.	231		

^[1] Inklusive nyanlända elever.

^[2] Deltagit och uppnått kravnivån i samtliga prov, svenska, svenska som andraspråk, matematik.

4.2 Personalmål FGN

För och grundskolenämndens verksamheter står inför stora kompetensförsörjningsutmaningar under de kommande åren. Ökande volymer av barn och elever i våra verksamheter i kombination med färre personer i arbetsför ålder nationellt på arbetsmarknaden skapar en konkurrens om arbetskraften. För att möta utmaningen är det viktigt att nämndens verksamheter tillhandahåller attraktiva arbetsplatser som speglar mångfalden i samhället och där medarbetare och chefer upplever en hållbar arbetsmiljö över tid. Strategier för att säkra kompetensförsörjningen beskrivs i för- och grundskolenämndens kompetensförsörjningsplan samt förvaltningens aktivitetsplan. För- och grundskolenämndens övergripande personalmål är:

Personalpolitiska mål från Kommunfullmäktige	FGN personalmål	Resultatmått	Målvärde 2025
KF 5. Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	8. Legitimation bland lärare i grundskolan ska säkerställas	8.1. Andel legitimerade lärare med behörighet i minst ett ämne åk 1–9 (%)	86
	9. Legitimation och utbildning bland personal i förskolan ska säkerställas	9.1 Andel legitimerade förskollärare bland förskolans personal (%)	50
		9.2 Andel utbildade barnskötare (%) *	80
KF 6. Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.		6.1 Andel chefer med max 30 medarbetare/chef	85
KF 7. Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden	10. Sjukskrivningarna ska minska främst inom förskolans yrkesgrupper	Sjukfrånvaro (%)	6,5
		Sjukfrånvaro i förskolans yrkesgrupper (%)	7,9
		Andel långtidsfriska (%)	65
		Andel heltidsanställda (%)	91
		Medarbetarenkäten, totalt medelvärde (index max 6,0)	4,8
		Andel skyddsombud som genomgått introduktion	90

* UK interna statistik, tillsvidareanställda

För att följa utvecklingen mot de kommunövergripande personalpolitiska målen samt för- och grundskolenämndens egna personalmål har konkreta och mätbara resultatmått identifierats. Resultatmått för respektive delmål framgår i styrkortet. Uppföljningen av de personalpolitiska målen sker inom ramen för det systematiska kompetensförsörjningsarbetet, det systematiska arbetsmiljöarbetet samt arbetet med lika rättigheter och möjligheter.

Prioriterade områden i nämndens arbete med arbetsmiljö och aktiva åtgärder:

- Vidareutveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) med särskilt fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) för att förebygga ohälsosam arbetsbelastning och främja återhämtning.
- Kompetensutveckling och stöd för fortsatt arbete med att förebygga hot och våld, alla ska känna sig trygga även om situationer uppstår.
- Förbättra den fysiska arbetsmiljön i verksamheterna genom att tydliggöra rutiner och stöd till egenkontroll internt inom förvaltningen samt förbättra samarbete med teknik- och fastighetsförvaltningen.
- Förebygga arbetsrelaterade besvär genom att vidareutveckla arbetet med ergonomi i förskolan.
- Vidareutveckla arbete med rekrytering för att främja mångfald och lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund under hela rekryteringsprocessen.
- Behov av anpassningar av lokaler för att öka tillgänglighet för alla utifrån funktionsnedsättning.

4.3 Uppdrag till förvaltningen

- A. Att revidera avsnittet utomhusmiljö i förskolans funktionsprogram.
- B. Att komplettera funktionsprogrammet för grundskola och fritidshem avseende skolans utemiljö.
- C. Att genomföra en översyn av beslutad grundskolestruktur från 2018-12-09 och 2020-12-17 avseende behov av antal elevplatser och investeringar i ny- och tillbyggnationer.
- D. Att genomföra en uppföljning av skolbiblioteksverksamheten med fokus på skolbibliotekets funktion som pedagogisk resurs i skolan för elevers lärande och upprätta en handlingsplan för att nå större likvärdighet och ökad kvalitet i verksamheten.
- E. Att genomföra en översyn av grundskolans resursfördelningsmodell beslutad 2017-04-27
- F. Att vidta trygghetsskapande åtgärder för att förebygga hot, våld och trakasserier i nämndens verksamheter som ligger i linje med Umeå växer tryggt och säkert 2.0.

5 Drift- och investeringsbudget

Kommunfullmäktiges beslut om tilldelning av medel

Kommunfullmäktige har den 17 juni 2024 fattat beslut om planeringsdirektiv och ekonomiska ramar för drifts- och investeringsbudget till för- och grundskolenämnden, FGN. Nämndens budgetram för driftmedel uppgår för år 2025 till -2 340,72 mnkr, vilket innebär ett tillskott med -31,51 mnkr jämfört med 2024 års ram.

Kommunfullmäktige har till driftsramen beslutat att prioritera medel för:

- Justering för minskad kostnad PO-pålägg 47,50 mnkr.
- Ökad grundbemanning och elevhälsa 10 mnkr.
- Klimat och miljö 0,7 mnkr.

Kommunfullmäktiges beslut från den 17 juni innehåller även beslut om medel för investeringar. FGN har för år 2025 beviljats investeringsmedel motsvarande 21,43 mnkr av dessa avser 13,75 mnkr kontinuerliga reinvesteringsmedel. För år 2025 avser 6,60 mnkr förskola, 4,40 mnkr grundskola och 2,75 mnkr IT-åtgärder. Övriga medel är kopplat till inventarier i nya fastigheter.

Utöver investeringsmedel till FGN har kommunfullmäktige beslutat om investeringsmedel till teknik- och fastighetsnämnden, (TN). Det ligger i TN:s uppdrag att försörja FGN:s verksamheter med fastigheter och IT. Kommunfullmäktige har de kommande åren 2025–2028 beviljat 1 154,21 mnkr för byggnation av förskolor och lokaler för grundskolans verksamhet. Ram för IT i för- och grundskola (elevdatorer) har kommunfullmäktige beslutat om 18,54 mnkr år 2025. Även personaldatorer till FGN ska tillhandahållas från TN.

Driftsbudget

Kommunfullmäktige har beslutat att nämndens budgetram för driftsmedel uppgår för år 2025 till -2 340,72 mnkr ett tillskott med -31,51 mnkr jämfört med 2024 års ram. Utökningen av ram ger nämnden möjlighet att hantera förändrad volym och ökade kostnader för index. Utöver det så prioriterar nämnden medel för att fortsätta arbeta med målet att minska antalet medarbetare per chef genom att tillskjuta medel motsvarande 6,2 mnkr. I enlighet med KF:s beslut så tillskjuts 10 mnkr till ökad grundbemanning och elevhälsa samt 0,7 mnkr till Naturskolan för arbete med klimat och miljö.

Umeå Kommun är en tillväxtkommun och har en vision om att Umeå ska ha 200 000 invånare senast år 2050. FGN är en nämnd som till stor del påverkas av demografiska förändringar, befolkningsprognosen för Umeå kommun har kraftigt reviderats ned de senaste åren. Den senaste prognosen (P24) visar på en lägre befolkningstillväxt i kommunen än tidigare prognoser. Det beror framför allt på ett lägre födelsetal, lägre inflyttning från utlandet samt färre omflyttningar inom riket. Befolkningsprognosen ligger till grund för beräkningar och antaganden om hur stort antalet barn och elever kommer att vara i verksamheten under året.

Befolkningsprognosen från mars 2024 (P24) prognostiserade i förhållande till tidigare befolkningsprognos (P23) att antalet barn och elever minskar under planeringsperioden. Från år 2024 till år 2028 prognostiseras antalet barn i åldern 1–5 år minska med ca 330 barn. För elever i ålder 6–15 år prognostiseras en minskning från år 2024 till 2028 med ca 110 elever.

Nämndens prioritering utifrån tilldelade driftsmedel

För- och grundskolenämnden har en elevpengsbaserad resursfördelningsmodell avseende förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem. Detta innebär att förskolor och grundskolor erhåller medel utifrån en peng per barn/elev och år. Den allra största delen av nämndens budget hanteras genom dessa resursfördelningsmodeller. Men det finns också så kallad anslagsfinansierade verksamheter/delar såsom elevhälsa, skolskjutsar mm.

De delar av nämndens budget som inte styrs av elevpengsbaserade resursfördelningsmodeller brukar benämnas anslagsfinansierade verksamheter. För några av dessa finns fastställda normer kopplade till volym, tex anslaget för ledare och nära stöd som utgör administrativt stöd till verksamheten. Dessa anslag får kompensation för både index och volymökningar i nämndens budgetbeslut för 2025. Övriga anslag får kompensation för index men inte för volymökningar.

Förslaget till budgetbeslut innebär att verksamheterna erhållit medel för uppräknig av index samt att hänsyn tagits till volymförändringar i de delar som styrs av resursfördelningsmodeller. Hänsyn har även tagits till lägre PO-kostnader.

Kommunfullmäktige har i sitt beslut prioriterat medel motsvarande 10,0 mnkr till ökad grundbemanning i högre åldrar och för att förstärka elevhälsan. Merparten av dessa medel prioriteras för att utöka grundbemanningen i årkurs 7–9 och inom elevhälsan fördelas förstärkningen för att utöka antalet kuratorer.

Naturskolan är en icke lagstadgad verksamhet med uppdrag att erbjuda kompetensutveckling och annat stöd för pedagoger och rektorer, med fokus på lärande för hållbar utveckling och De globala målen. Kommunfullmäktige har i sitt beslut tillskjutit 0,7 mnkr till Naturskolan för arbete med fokus på klimat och miljö.

Inom FGN finns en stor andel chefer (rektorer) med ansvar för fler än 30 anställda. Insatser har genomförts för att förbättra rektorers förutsättningar de senaste åren och utvecklingen går i rätt riktning men nämnden har ännu inte nått det kommungemensamma målet om 30 medarbetare/chef. För att närma sig det kommungemensamma målet prioriteras därför 6,2 mnkr för år 2025 för att stärka ledningsfunktionen och skapa förutsättningar för ett närvarande ledarskap, minska arbetsbelastning bland rektorer och medarbetare samt öka attraktivitet i rektorsuppdraget. Medel fördelas både till förskola och grundskola. Störst del tillskjuts till förskolan i syfte att bibehålla nuvarande nivå av rektorer, trots att antalet barn minskar i jämförelse med budgeten 2024, och göra en ytterligare satsning på fler rektorer.

I budgetbeslutet för 2025 ges full kompensation för löneökningar i elevpengen för förskoleklass och grundskolan åk 1–9. Därigenom kan personaltätheten i förskoleklass och grundskolan bibehållas. Även kompensation för ökade kostnader för index prioriteras, där index kopplade till skolskjuts bedöms öka kraftigt med anledning av nytt avtal med högre kostnad som följd.

Inom fritidshem ökar ramen enligt förslag med 6,4 procent (exkl. tekniska ramjusteringar). Vilket förklaras av en ökad volym, ökade kostnader för transporter med taxi för elever som beviljats resor av särskilda skäl.

Inom förskola har ramen minskat enligt förslaget (exkl. tekniska ramjusteringar) med anledning av förändring i befolkningsprognosen. Förskola erhåller kompensation för index men har minskade volymer utifrån att den senaste befolkningsprognosen från 2024 har lägre volymer än befolkningsprognosen från 2023. Vilket är förklaringen till att ramen minskar jmf med 2024.

Inom pedagogisk omsorg minskar ramen enligt förslag. Det är en anpassning till minskat antal barn hos dagbarnvårdare.

Anpassad grundskola erhåller också kompensation för index och volym för år 2025 inom ramen för resursfördelningsmodellen för verksamheten. Enligt förslaget ökar budget med 9,5 procent. Detta beror framför allt på ökad volym då fler elever väljer att gå anpassad grundskola i stället för integrerat. Även anpassad grundskola har ett högre index för ökade skolskjutskostnader.

Skolgemensam verksamhet erhåller också kompensation för index och volym där det finns fastställda normer kopplade till volym. Enligt förslaget ökar budget med 2,1 procent, den låga ökningen beror främst på det minskade PO-pålägget.

Nämnden har de senaste åren redovisat stora positiva avvikelser jämfört med budget kopplat till att de faktiska volymerna inom verksamheten varit lägre än den befolkningsprognos som används som grund för budgeten. Justeringar har gjorts i befolkningsprognosen och därmed anpassats i nivå med de faktiska volymerna vilket även syns i utfallet för 2024. Den lägre befolkningstillväxten och ett minskat antal barn och elever i verksamheten kommer att medföra stora utmaningar vilket gör att det är av yttersta vikt att arbeta med långsiktiga strukturella åtgärder för att klara den ekonomiska utmaning som det innebär.

För- och grundskolenämndens budgetram fördelas enligt bilaga 3.

Förutsättningar och statlig styrning

För- och grundskolenämnden har fått en ramökning med -31,51 mnkr jämfört med år 2024 i fullmäktiges budgetbeslut inför år 2025.

Förutom dessa medel i form av anslag från kommunfullmäktige erhåller nämnden flera större riktade statsbidrag. De riktade statsbidragen söks av varje huvudman och har alltid ett syfte och krav på åtgärd/handling av huvudmannen samt oftast olika villkor som ska vara uppfyllda för att huvudmannen ska vara berättigad till att ta del av statsbidraget. De riktade statsbidragen till för- och grundskolan år 2025 bedöms vara enligt tabell:

Statsbidrag	Bedömning 2025 (mnr)
Karriärtjänster	11,2
Kvalitetshöjande åtgärder	40,6
Stärkt kunskapsutveckling	60,0
Lovskola	0,3
Lärlönelyftet	20,8
Läxhjälp till huvudmän	0,6
Maxtaxa	25,1
Omsorg under kvällar, nätter och helger	0,45
Papperslösa barn	0,05
SIS-medel, sjukhuskola. BuP-klinik	2,5
Lärarassistenter	3,0
Statsbidrag för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden	3,38
Akutskolor	0,6
Skolsociala team	0,6
Personalförstärkning speciallärare	3,0
Fjärrundervisning i minoritetsspråk	0,5
Statsbidrag för inköp av litteratur	0,5

Tillsammans utgör dessa statsbidrag ca 173 mnr i för- och grundskolenämnden för kalenderåret 2025.

Samtliga statsbidrag är villkorade och är ofta riktade för ytterligare satsningar/ambitionsökningar. Statsbidraget för stärkt kunskapsutveckling (tidigare Likvärdig skola) ska användas för utökade insatser för att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen som huvudmannen har valt utifrån en analys av lokala förutsättningar och behov. Insatserna ska tydligt gå att koppla till förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmets verksamhet. Statsbidraget kvalitetshöjande åtgärder är riktade till att minska barngruppernas storlek, bibehålla eller rekrytera personal i förskolan och kompetensutveckla personal som arbetar i barngrupp och bedöms uppgå till 40,6 mnr för 2025.

Prioritering utifrån tilldelade investeringsmedel

FGN är helt beroende av att TN försörjer nämnden med ändamålsenliga lokaler i tid för att barn och elevplatser ska säkerställas samt att verksamheten ska kunna bedrivas med god kvalitet för barn/elever och personal. Om leverans av planerade lokaler inte sker i tid eller att nödvändiga reparationer och underhåll inte utförs, kan nämndens möjlighet att fullfölja sitt lagstadgade uppdrag kraftigt försvåras. Barn och elevers rätt till förskole- och skolplats och därmed undervisning är en grundsten i svensk lagstiftning. Brist på ändamålsenliga lokaler medför en stor belastning för rektorer och personal. FGN har fått medel för investering av inventarier kopplat till de fastigheter som TN har investeringsmedel för. Under förutsättning att TN levererar de planerade lokalerna i tid så görs inköp av inventarier till nya fastigheter enligt plan. För de kontinuerliga reinvesteringsmedel till förskola och grundskola pågår planering och prioritering av vart behoven är störst. Det finns

begränsade medel och utmaningar i beställningar och utbyte vilket gör att prioritering över vart behovet är som störst behöver göras.

6 Nämndens utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Utmaningar

Ändamålsenliga lokaler för att möta behovet av plats i förskola och skola

Det finns behov av att tillskapa nya förskoleavdelningar i vissa områden i kommunen. Den största utmaningen är att möta vårdnadshavarnas behov av förskoleplatser inom rimligt geografiskt avstånd. Det får till följd att vårdnadshavare inte får sitt förstahandsval av förskola och därmed byter förskola för sitt barn då förskoleplats erbjuds närmare barnets hem.

Inom grundskolan finns idag brist på elevplatser i de lägre åldrarna inom flera delar av kommunen. En utmaning för Umeå kommun är att hinna projektera och färdigställa beslutade skollokaler i takt med det behov av elevplatser som finns, enligt för- och grundskolenämndens beslut om skolstruktur. Planering för nya framtida behov av skolor behöver göras i god tid, då behov av elevplatser identifierats/uppstår. Det i sig innebär ett stort behov av samverkan mellan kommunala funktioner som ansvarar för delarna i kommunens samhällsplanering.

Flera förskolor och grundskolor är inte tillgänglighetsanpassade och riskerar att inte leva upp till diskrimineringslagens krav på tillgänglighet. Det finns också behov att ersätta tillfälliga lokaler med permanenta samt bygga om äldre och mindre funktionella lokaler i enlighet med förskolans och grundskolans funktionsprogram.

Särskilt stöd i kommunal resursskola

Särskilt stöd ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart omotiverat. Företrädesvis ges det särskilda stödet inom den elevgrupp som eleven tillhör.

Elever som får undervisning i resursskola är i behov av särskilt stöd inom ramen för åtgärdsprogram, vilket förutsätter resurser till en högre personaltäthet med särskild kompetens. Antalet elever i resursskola väntas öka från en låg nivå till en högre, då platserna är fyllda. Detta kräver på sikt ökade ekonomiska resurser allt eftersom elevplatserna fylls.

Stärka skolnärvaron

Närvaro i förskolan och skolan är en viktig förutsättning för barn och elever att nå målen med utbildningen, såväl kunskapsmässigt som socialt. Skolfrånvaron är sedan pandemin fortsatt hög och därmed en utmaning. Arbetet med att främja skolnärvaro samt förebygga och åtgärda skolfrånvaron är ett långsiktigt arbete som involverar hela styrkedjan.

Hot, våld och säkerhet

Den organiserade brottsligheten, ökad tillgång till narkotika samt hot och våld påverkar också barn och ungas vardag, där barn och unga riskerar att bli såväl förövare som offer. Tillgång till droger tillsammans med hot och våld är en utmaning för skolornas verksamhet, vilket kräver resurser i form av kompetensutveckling och bemanning.

Digital teknik i förskola och skola

Tillgång till digitala verktyg och digitala lärresurser är en viktig förutsättning för att bedriva en likvärdig undervisning med god kvalitet. Genom att barn och elever får möjlighet att utveckla sin digitala kompetens stärks deras förmåga och förståelse för *hur*, *när* och *varför* digitala verktyg ska användas. Digitaliseringen är en utmaning för det demokratiska uppdraget, dels i form av tillgång till digitala resurser, dels i form av kunskap om hur resurserna ska användas utifrån ett kritiskt förhållningssätt. Ny teknik och digitalisering skapar möjligheter att utforma och möta framtidens behov i undervisningen, vilket förutsätter tillgången till en digital infrastruktur och kunskap om användningsområde.

Kompetensförsörjningsutmaning

Inom för och grundskolenämndens område konstateras stora rekryteringsbehov de närmsta åren. Nämndens kompetensförsörjningsplan visar ett rekryteringsbehov av 2 445 medarbetare fram till år 2032. Att kompetensförsörja, dvs att attrahera, rekrytera och behålla, har med åren blivit alltmer utmanande och förklaringarna är flera.

Främst handlar det om den demografiska utvecklingen, där det finns färre personer i arbetsför ålder på arbetsmarknaden parallellt med att antalet barn och elever i nämndens verksamheter ökar. Andra orsaker är att för få personer ansöker till och slutför utbildning som lärare och att rörligheten på arbetsmarknaden har ökat. Skollagens krav på legitimation i anställning, bidrar till krav på långsiktighet i kompetensförsörjningsplaneringen särskilt vad gäller bristyrken. Utvecklingen visar en allt större utmaning i att rekrytera behöriga lärare särskilt till områden utanför centrum.

Även ledarförsörjningen inom nämndens område är att betrakta som en utmaning, där det är särskilt svårt att rekrytera rektorer med erfarenhet. Ett gott chefs- och ledarskap är en förutsättning för en verksamhet med hög kvalitet. Chefer ska skapa förutsättningar för goda resultat och en arbetsmiljö som uppmuntrar medarbetare till samverkan, kreativitet och medskapande. Uppdraget som rektor

är arbetsvärderat som kommunens mest komplexa chefsuppdrag och innefattar dessutom ett arbetsmiljöansvar där inte bara medarbetare utan även alla barn och elever omfattas. Arbetet med att nå riktmärket för antal medarbetare per chef är av stor vikt för våra chefers arbetsmiljö och förutsättningar, men det kräver ekonomiska resurser och är därför fortsatt att betrakta som en utmaning för nämnden.

För- och grundskolenämnden får riktade statsbidrag kopplat till anställningar och löner för lärare; i huvudsak lärarlönelyft och karriärvägar. Dessa statsbidrag är sedan flera år inarbetade i nämndens lönestruktur. Om möjligheten att erhålla statsbidraget framgent skulle upphöra så riskerar det att leda till en oerhörd ekonomisk belastning och negativ påverkan på kompetensförsörjningen.

De främsta utmaningarna för kompetensförsörjning är:

- att attrahera och rekrytera utbildad personal inom de områden där det för närvarande och under de närmaste åren finns brister i relation till avgångar,
- att utveckla och behålla personal genom att skapa en god arbetsmiljö med såväl kollegialt samarbete, möjligheter till professionsutveckling samt tillgång till stödjande funktioner,
- att fortsätta arbetet med att nå riktmärket för antal medarbetare per chef är av stor vikt för våra chefers arbetsmiljö och förutsättningar, men det kräver ekonomiska resurser och är därför att betrakta som en utmaning för nämnden.

Möjligheter

Verksamheterna och skolformerna inom för- och grundskolenämndens ansvarsområde visar god måloppfyllelse. Förutsättningarna för god undervisningskvalitet och omsorg bygger på en hög andel behörig och legitimerad personal. Det finns en väl utbyggd mötes- och nätverksorganisation som bidrar till skolutveckling på de olika nivåerna i styrkedjan. Styrkedjan verkar som en stödkedja, då tilliten inom och mellan verksamheter och skolformer är väl fungerande.

Det systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs inom styrkedjan pekar på områden som fungerar väl samt områden som är i behov av utveckling. Det i sig ger möjligheter för fortsatt utveckling av kvaliteten i de verksamheter och skolformer som nämnden ansvarar för.

Med god tillgång till en samlad elevhälsa, där professionerna tillsammans med skolpersonal samverkar, stärks det ömsesidiga sambandet mellan hälsa och lärande genom ett förbyggande och främjande arbete med barn och elever.

Samverkan med högskola och universitet bidrar till att utbildningen utvecklas utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

7 Inriktningssmål och program från kommunfullmäktige

Följande inriktningssmål och program är destinerade nämnden:

Inriktningssmål

- Inriktningssmål 2: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden.
- Inriktningssmål 3: Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Program för social hållbarhet

Fokusområde 1: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

1.1 Förhindra framväxten av segregation och utsatta områden.

Alla barn och elever ska genom undervisningen i Umeå kommuns förskolor och skolor vara väl förberedda för fortsatt utbildning. Forskning visar entydigt på att utbildning är en viktig faktor för ungas valmöjlighet vad gäller framtida utbildningsvägar och yrkesmöjligheter. En av de viktigaste skyddsfaktorerna till att barn och elever inte hamnar i utanförskap är att de fullföljer ett nationellt gymnasieprogram.³

Utbildningen i förskolan och skolan ska bedrivas likvärdigt och vara kompensatorisk. Undervisningen ska utgå från varje barn och elevs behov och förutsättningar. Pedagogisk personal inom för- och grundskolans verksamheter i Umeå kommun verkar för att uppmärksamma barn och elevers behov av ledning och stimulans, anpassningar och särskilt stöd. Tidiga insatser är betydelsefulla för att barn och elever ska få de rätta förutsättningarna till utveckling och lärande, såväl kunskapsmässigt som socialt.

En likvärdig utbildning förutsätter att förskolan och skolan bedriver ett systematiskt elevhälsoarbete där professionerna samverkar för att tillgodose barn och elevers behov av en tillgänglig och hälsofrämjande lärmiljö.

1.3 Förebyggande insatser och trygghetsarbete

För- och grundskolan i Umeå kommun samverkar med andra myndigheter inom ramen för förskolans och skolans elevhälsoarbete. Syftet är att genom tidiga insatser stödja barn och elever i att tillskapa en fungerande skolgång och liv.

Umeå kommun bedriver samverkan mellan för- och grundskolan, socialtjänsten, polismyndigheten och fritidsförvaltningen genom SSPF. SSPF är en samverkansform avsedd för brottsförebyggande arbete där ungdomar identifierats vara i riskzonen för kriminalitet och/eller missbruk.

Samverkansformen sker för närvarande i de geografiska områdena Ersboda och Ålidhem.

---

³ Sveriges kommuner och regioner, 2023: *Resultat på nationella prov och gymnasiebehörighet. Samband mellan resultaten på tidiga nationella prov och sannolikheten att uppnå gymnasiebehörighet.*

Fokusområde 3: Barns uppväxtvillkor

3.1 Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas

Barnkonventionens värden och rättigheter ska genomsyra all utbildning. Barns och elevers bästa ska vara vägledande i de beslut som rör målgruppen. Barn och elever i förskolan och skolan ska ges förutsättningar att vara delaktiga i undervisningen och ha inflytande i utbildningen. I frågor som berör barnet ska barnets inställning så långt det är möjligt klarläggas och barn ska ges möjlighet att uttrycka sin åsikt i frågor som berör barnet och barnets åsikt ska tillmätas betydelse i relation till dennes ålder och mognad.

Närvaro i förskolan och skolan är en viktig förutsättning för barn och elever att nå målen med utbildningen, såväl de kunskapsmässiga som de sociala. Umeå kommuns förskolor och skolor ska arbeta med att främja skolnärvaro samt förebygga och åtgärda skolfrånvaro. Arbetet ingår som en del i förskolans och skolans elevhälsoarbete.

3.2 Motverka barnfattigdom

Utgångspunkten i all planering av aktiviteter i förskola och skola ska vara att skolan är avgiftsfri. Inget barn ska vara förhindrad att delta i en aktivitet som är planerad av förskola eller skola på grund av bristande ekonomiska förutsättningar.

3.3 Förebyggande folkhälsoarbete (barn och unga)

Inom för- och grundskolans verksamheter bedrivs ett hälsofrämjande arbete på individ, grupp- och enhetsnivå i samverkan mellan lärare och övrig personal. Elevhälsoarbetet ska stödja alla barns och elevers utveckling i att nå de nationella målen med utbildningen. Inom för- och grundskolan genomför den samlade elevhälsan medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser i syfte att stärka barn och elevers förutsättningar att må bra, utvecklas och lära. Samverkan sker med barn och elevers vårdnadshavare samt med andra myndigheter då behov av detta identifierats.

Fokusområde 5: Arbete och försörjning

5.1 Skapa förutsättningar för att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv och en högkvalitativ välfärd för livets alla skeden

Utbildningen inom för- och grundskolenämndens ansvarsområden ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Samtliga skolformer inom för- och grundskolenämndens ansvarsområde arbetar aktivt för att uppmärksamma barn som är i behov lednings och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd. Genom tidiga insatser utvecklar barn och elever strategier att nå kunskapsresultaten, men också de sociala målen som uttrycks i skolformernas styrdokument. Såväl kunskapsmålen som de sociala målen utgör en helhet för elevens utveckling av handlingskompetens. Som en del i elevens utbildning ingår samverkan med arbetslivet och närsamhället. Inom ramen för utbildningen får alla elever inom grundskola och anpassad grundskola information och vägledning inför framtidens utbildning och yrkesinriktningar genom bland annat praktik och skolbesök.

5.2 Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden

Inom för- och grundskolenämndens ansvarsområde bedrivs ett aktivt och systematiskt elevhälsoarbete där elevhälsans professioner samverkar med förskolan och skolans personal under rektors samordning och ledning. Barn och elever som av olika anledningar har utmaningar i att nå såväl kunskapsmålen som de sociala målen avsätts resurser inom för- och grundskolenämndens ansvarsområden i syfte att möta upp barn och elever i behov av särskilt stöd. Stödet ges företrädesvis i den undervisningsgrupp som eleven tillhör.

Förskolans specialpedagoger samverkar med förskolans personal i att utforma en tillgänglig och hälsofrämjande miljö för alla barn och särskilt verka för att barn i behov av anpassningar och stöd får det. Inom elevhälsan finns psykolog, logoped och specialpedagog riktat mot förskolan.

På varje skolenhet finns elevhälsoteam som samverkar med skolans personal för elevens bästa. Inom den samlade elevhälsan finns även fyra pedagogiska stödteam. Tre av teamen arbetar på skolor med elevgrupper, arbetslag och rektor. Ett team stödjer skolans arbete för elever som har stora behov av anpassade lärmiljöer och särskilt stöd.

Vidare har för- och grundskolenämnden beslutat om resursskolor för elever i årskurs 7–9. En resursskola är en skola som bara tar emot elever som behöver särskilt stöd. Inom grundskolan i Umeå kommun finns det en resursskola för elever med diagnosen autism samt en resursskola för elever med stora behov av anpassad lärmiljö och särskilt stöd.

8 Personalpolitiska mål från kommunfullmäktige

Personalpolitiskt mål 5

Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.

För att skapa en väl fungerande förskola och skola är det av stor vikt att för- och grundskolenämnden både attraherar och rekryterar behöriga och kompetenta medarbetare samt behåller och utvecklar medarbetare i verksamheten. Medarbetarnas kompetens är en mycket viktig faktor för kvalitet och måluppfyllelse där kompetensutveckling och goda karriärmöjligheter bidrar till både ökad attraktivitet för uppdraget och till ökad motivation hos medarbetarna. Att möjliggöra och utveckla strategier för omställning och vidareutbildning av kompetenser är därför avgörande för nämndens framtida kompetensförsörjning.

För och grundskolenämndens verksamheter ska spegla samhällets struktur och präglas av jämställdhet och kulturell mångfald. Att bredda perspektivet på rekrytering och ta tillvara kompetenser är därför en viktig fråga för att attrahera och nå framtida medarbetare likväl som nya grupper av medarbetare på arbetsmarknaden.

Att nämndens verksamheter har en ändamålsenlig arbetsorganisation som skapar balans i bemanning mellan uppdrag och förutsättningar är av stor betydelse för att attrahera och behålla medarbetare. Åtgärder ska fortsatt vidtas för att undvika nyttjande av bemanningsföretag.

Personalpolitiskt mål 6

Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.

Ledarskapet ska skapa förutsättningar för goda resultat och en arbetsmiljö som uppmuntrar medarbetare till samverkan, kreativitet och medskapande. Ett gott ledarskap där chefer kan

engagera sin medarbetare och tillsammans med dem kan driva förändringar, kommer att spela en avgörande roll för för- och grundskolenämndens framtida utveckling. Enligt Umeå kommuns kompetensförsörjningsprognos kommer För- och grundskolenämnden att ha behov av att rekrytera ett stort antal chefer inom de kommande tio åren.

Målet Antal medarbetare per chef är av fortsatt vikt för nämndens område att följa upp, i syfte att säkerställa de organisatoriska förutsättningar som bidrar till verksamhetens kvalitet och måluppfyllelse. Ett fortlöpande arbete kring förutsättningar som bidrar till hållbara chefsuppdrag ska fortgå såväl inom ramen för det systematiska arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) som i den individuella dialogen mellan chef och medarbetare.

Strategier och aktiviteter för att säkra en långsiktig ledarförsörjning är ett prioriterat område och beskrivs i för- och grundskolenämndens kompetensförsörjningsplan.

Personalpolitiskt mål 7

Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.

En bra arbetsmiljö är en förutsättning för att skapa såväl kvalitet som effektivitet i nämndens verksamheter, men även en förutsättning för att attrahera och behålla personal. Alla som verkar i utbildningsförvaltningen har ett gemensamt ansvar för att aktivt medverka till att skapa en bra arbetsmiljö. Arbetsmiljöarbetet ska genom ett hälsofrämjande förhållningssätt bidra till verksamhetens utveckling samt ta sin utgångspunkt i framgångsfaktorer i utformning av arbetsmiljö, arbetsorganisation, arbetstid och lönebildning.

Arbetsmiljöarbetet ska bedrivas i enlighet med rutiner planerade i förvaltningens årshjul, löpande riskbedömning och handlingsplan. Via det systematiska arbetsmiljöarbetet följs förbättringsbehov och prioriterade åtgärder upp, på olika nivåer i organisationen. Genom fokus på främjande och förebyggande insatser i arbetsmiljöarbetet, friskfaktorer samt arbete med rehabilitering och anpassning skapas förutsättningar för att långsiktigt sänka sjukfrånvaron.

9 Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige

Tilläggsuppdrag 2023:1

KF ger KS och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Planering och genomförande

Beredning av tilläggsuppdrag 2023:1 har genomförts i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar och tidplan. Problemförståelse och analys har legat i fokus och avrapporterats enligt plan. Det kan konstateras att nämndens verksamheter står inför ett utmanande framtida kompetensförsörjningsläge och att behov av åtgärder för omställning har identifierats.

Idag vidtas en mängd kompetensförsörjningsåtgärder för att attrahera och bibehålla medarbetare till nämndens område, se nämndens kompetensförsörjningsplan samt förvaltningens tillhörande aktivitetsplan och handlingsplan för arbetsmiljö. Analyser visar att kompetensförsörjningsåtgärder som i större omfattning möjliggör utveckling och vidareutbildning av befintlig kompetens behöver prioriteras likväl som utveckling av strategier för omställning och samverkan, allt för att möta de långsiktiga kompetensförsörjningsbehoven.

Tilläggsuppdrag 2023:2

KF ger KS och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Planering och genomförande

Utbildningsförvaltningen deltar i det kommunövergripande utvecklingsarbetet för att främja samarbete och ansvarstagande i kommunorganisationen, bland annat genom aktivt deltagande i kommungemensamma forum, nätverk och arbetsgrupper. Dessutom pågår inom ramen för både det systematiska arbetsmiljöarbetet samt nämndens miljö och hälsoskyddsarbete, aktiviteter för att utveckla och främja samverkan över förvaltningsgränser främst med fokus på gränssnitt mot teknik- och fastighetsförvaltningen.

10 Bilagor

Bilaga 3 Fördelning av budgetram

Bilaga 4 Styrkort

Bilaga 5 Nämndens utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt